

14. júlí 2022

Efni: Umsögn um áform um breytingu á skaðabótalögum nr. 50/1993

Í samráðsgátt stjórnvalda birtust 25. maí 2022 áform um breytingu á skaðabótalögum nr. 50/1993. Með áformunum er ætlað endurskoða ákvæði skaðabótalaga um örorkumat og örorkunefnd sem fjallað er um í 10. gr. laganna. Í umfjöllun ráðuneytisins snýr vinnan að því að styrkja það regluumhverfi sem örorkunefnd starfar í öllum til hagsbóta og eru tjónþolar nefndir sérstaklega.

Þessi endurskoðun er framhald af endurskoðun á skaðabótalögum sem gerð var á árinu 2018 og lögð fram í frumvarpi á Alþingi það sama ár en hlaut ekki afgreiðslu. Nefnt er að ætlunin sé að sameina breytingar á reglum um örorkumöt þeim breytingum sem lagðar voru til í því frumvarpi sem verður yfirfarið og uppfært. Stjórnvöld benda svo á að með birtingu á áformaskjalinu sé verið að kalla eftir athugasemdum og hugmyndum sem nýtast muni við endurskoðunina og það sé mikilvægt að fá athugasemdir inn á samráðsgáttina.

Skaðabótalögin þurfa heildarendurskoðun en ekki smávægilega blástrun

Samtök ferðaþjónustunnar – SAF hafa farið yfir áformaskjalið sem var birt á samráðsgátt íslenskra stjórnvalda og vilja koma með eftirfarandi athugasemdir við skjalið.

Það sem vekur fyrst athygli er skortur á skjalinu *mat á áhrifum* sem er oft sett í samráð með áformaskjölum um breytingu á frumvörpum. Þó er vísað til þessa skjals í áformaskjalinu. Samtökin gera þess vegna ráð fyrir að um mistök sé að ræða. Það væri betra fyrir framkvæmd vinnunnar ef það skjal myndi lita dagsins ljós.

Við breytinguna á lögnum er nú ætlað að byggja á þeirri vinnu sem var lagt í árið 2018. Við þann undirbúning var skipaður ráðgjafahópur með helstu haghöfum. Nú á að sleppa því algjörlega. Í greinargerð með frumvarpinu frá 2018 kom eftirfarandi fram:

Af þessum umsögnum og því sem fram kom í umræðum í ráðgjafarhópnum er ljóst að nauðsynlegt er að ráðast í frekari breytingar á skaðabótalögnum en lagt er til í þessu frumvarpi. Þar helst að nefna endurskoðun á fyrirkomulagi örorkumats og greiðslu skaðabóta þegar örorkumat er lægra en 15%.

Í áformaskjalinu er því ekki ætlað að ráðast í þá brýnu vinnu sem haghafar töldu að væri nauðsynleg árið 2018. Fyrirhuguð breyting í áformaskjalinu nú virðist því eingöngu ætlað að gera smávægilegar breytingar á lögum sem haghafar eru sammála um að ætti að fara í gagnrýna endurskoðun á. Frá árinu 2018 hefur m.a. komið upp gagnrýni á hvernig fyrirkomulag og framkvæmd örorkumats og greiðslu skaðabóta þegar örorkumat er lægra en 15%. Samtökin vilja því benda á grein Guðmundar Sigurðssonar lagaprófessor við Háskóla Reykjavíkur sem birtist í

tímariti lögfræðinga 2021. Stjórnvöld ættu að huga að þeirra gagnrýni sem birtist þar við fyrirhugaða vinnu við frumvarpið.

Sanngjarnar bætur

Samtökin draga einnig í efa að það sé til góðs að frumvarpið frá 2018 verði að óbreyttu að lögum. Samtökin vilja benda stjórnvöldum á að með því að festa það frumvarp í lög þá gæti það haft þau áhrif að einhverjir myndu fá hærri bætur en forsendur eru í raun til. Það myndi helgast af því að hluti tjónpola væri með tekjur undir, í sumum tilvikum langt undir, fyrirhuguð lágmarkslaunaviðmið frumvarpsins. Þar má sérstaklega nefna erlenda ferðamenn frá lágtekjulöndum. Að hækka lágmarkið með þessum hætti án þess að neinu öðru sé breytt mun mögulega fjölga þeim sem fá of háar bætur. Of háar bætur í of miklu mæli gæti haft keðjuverkandi áhrif, fáum til hagsbóta.

Í greinargerð sem fylgdi frumvarpinu frá 2018 kom m.a. fram í kaflanum um mat á áhrifum að það frumvarp gæti haft í för með sér hækkun á iðgjöldum vegna ökutækjatrýgginga um allt að 26%.¹ Ef tryggingar fjölskyldna hækka með þessum hætti þá er alveg ljóst að tryggingar bílaleiga myndi hækka með sama hætti. Það myndi leiða til þess að leiga á ökutækjum hjá bílaleigum myndi hækka með óeðlilegum hætti. Því gætu bílaleigubílar á Íslandi orðið óeðlilega dýrir miðað við það sem gengur og gerist í öðrum löndum og því skert samkeppnishæfni Íslands.

Með ofangreint í huga þá vilja samtökin hvetja stjórnvöld til þess að byrja vinnuna uppá nýtt. Skipa ráðgefandi hóp með haghöfum þar sem farið er í heildarendurskoðun á lögnum.

Virðingarfyllt,

f.h. SAF- Samtaka ferðapjónustunnar

¹ Sjá meðal annars niðurstöður Vigfúsar Ásgeirssonar tryggingastærðfræðings.
https://www.althingi.is/altext/pdf/148/fylgiskjol/s0626-f_I.pdf